

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam 246 szám.

Vasárnap

Debrecen, 1938. október 30.

A cseh kormány döntőbiráskodást kér az elcsatolt területek ügyében

Németországot és Olaszországot kértük fel a döntőbiráskodásra

Halálos ítélet fenyegeti a letartóztatott Bródy volt ruszin miniszterelnököt

Katonai forradalomtól tart a cseh kormány

Szlovákia totális állam lesz

Chwalkowsky csehszlovák külügyminiszter péntek este átnyújtotta Wettsteir János prágai magyar követnek a csehszlovák kormány választását a csütörtökön átadott magyar jegyzékre. A csehszlovák válaszejegyzék lényeges tartalma az a javaslat, hogy a jegyzék vételétől számított 24 órán belül a két kormány kérje fel a német és olasz kormányokat, a döntőbiráskodás elvállalására. A csehszlovák kormány nem osztja az álláspontot, hogy bizonyos területekre már megállapodás jött létre, de hajlandó ezt a kérdést is döntőbiráskodás alá bocsájtani.

A megszállás kérdését illetően a csehszlovák kormány jegyzéke annak a meggyőződésének ad ki fejezést, hogy a döntőbiróság határozata ennek a problémának is a leggyorsabb elintézését fogja biztosítani. A jegyzék utal arra, hogy a csehszlovák katonai hatóságok már felvették az érintkezést a prágai magyar követség katonai attaséjával.

Illetékes helyen megjegyzik, hogy a magyar kormány már fel is kérte az érdekelt nagyhatalmakat a döntőbiráskodás elvállalására s a továbbiak tekintetében természetesen bevárja a nagyhatalmak választását.

Budapest, október 28. A csehszlovák kormány válasza a késő esti órákban érkezett meg Kánya Kálmán külügyminiszterhez. A magyar kormányférfiak azonnal beható tárgyalás alá vették a jegyzéket, a magyar kormány választását előreláthatólag ma küldik el.

Amint a kiadott közleményből is kitűnik, az érdekelt nagyhatalmaknak a döntőbiráskodásra való felkérése tekintetében a magyar kormány a szükséges lépéseket megtette. A baráti nagyhatalmak iránti bizalom természetesen következmény, hogy ezeknek a hatalmaknak az állásfoglalását be kell várni.

Elsősorban az érdekelt hatalmak elvi döntése következik, hogy helye van-e az arbitrázsnek és akor kerül sor a döntőbiráskodás tulajdonképeni lényegére, a konkrét lényegbe vágó döntésre.

Remélhetőleg ez az eljárás meg fogja nyitni a gyors és végleges elintézés utját.

A Lengyel Távirati iroda prágai jelentése szerint jól értesült körökben megerősítik Bródy letartóztatásának hírét. Mértékadó körök információja szerint a volt ruszin miniszterelnök maga ellen hangolta a cseh központi kormányt, amikor erőlyesen követelte a népszavazást Ruszinszkóban, ami különben Ruszinszko lakossága többségének véleménye is.

A népszavazás szükségének legnagyobb bizonyítéka a Ruszinszoldón egyre jobban terjedő felkelő mozgalom, amely a csehek ellen irányul. Ezért követelték a cseh aktivisták Bródy lemondását és a szintén aktivista Volosin kinevezését. Volosin a kinevezés után Ungváron tartott beszédében kijelentette, hogy a népszavazás ellensége.

A Dobry Wiczor prágai jelentése szerint Bródy volt ruszin mi-

niszterelnököt hazaárulással vádolják, mert a Ruszinszoldóval kapcsolatban a népszavazás mellett foglalt állást. Bródyt halálos ítélet fenyegeti a köztársaság védelméről szóló törvény alapján.

Varsó, október 28. Az Express Poranay pozsonyi tudósítója beszégetést folytatott Duresánszky miniszterrel, aki kijelentette, hogy a szlovák kormány elsősorban a határkérdést akarja rendezni s csak később fog hozzá a csehekkel való viszony rendezéséhez. A lap tudósítója beszélgetést folytatott Tiso miniszterelnökkel is.

Tiso hangoztatta, hogy Szlovákia totális állam lesz egy párttal, a legközelebbi jövőben már kiírják az országgyűlési választásokat is. A német és magyar kisebbség minden joggal rendelkezni fog az új Szlovákiával, a zsidókat azonban olyan idegen elemeknek tekintik, akiknek a kivándorlását elő akarják segíteni.

Csehszlovákiából érkező hírek szerint cseh kormánykörökben katonai forradalomtól tartanak. A cseh hadseregben szolgáló magyar, szlovák és ruthén katonák nyíltan megtagadták több helyőrségben az engedelmességet, mire a cseh katonai parancsnokság parancsot adott ki, hogy az engedelmességet megtagadó katonákat fegyverezzék le.

Ezt csak a legnagyobb nehézségek közt sikerült véghezvinni és több helyen is lövöldözésre került a sor. — A lefegyverzett magyar, szlovák és ruszin katonákat ezután összegyűjtötték és különböző mun-

katáborokba szállították, ahol köztörésre akarták befogni őket. A katonák kijelentették, hogy nem hajlandók követ törni és ettől az elhatározásuktól semmi fenyegetés nem tudta eltéríteni azokat.

Érdekes eset történt az egyik ruszin faluban. Mint ismeretes a szolgálatot teljesítő behívott katonák hozátartozói Csehországban még eddig nem kapták meg sehol sem a bevonultak után járó segélyt. A falubeli asszonyok ma reggel felmentek a község házára és követelni kezdték a nekik járó segély kiutalását.

A cseh nemzetiségű főjegyző ekkor durván ki akarta utasítani az asszonyokat, mire azok közül egy fiatalasszony előlépett és arculütötte a főjegyzőt. A megijedt ember rögtön a telefonhoz rohant és felhívta a legközelebbi helyőrséget katonai erősséget kérve onnan, mert szerinte a községben forradalom tört ki. A cseh katonaság páncélgépkocsikkal, tankokkal és repülőgépekkel vonult ki a faluba ahol azonban az asszonyokon és gyermekeken kívül mást nem találtak.

Ribbentrop német külügyminiszter és Ciano gróf olasz külügyminiszter ma a német nagykövetségben adott ebéd után megbeszélést folytattak.

Ribbentrop este 6 órakor Ciano gróf kíséretében a Venezia palotába ment, ahol Mussolói miniszterelnök fogadta. A Duce és a német külügyminiszter megbeszélése néhány perccel 8 óra előtt ért véget.

A Kurjer Warszawski pénteken cáfoja azt a híresztelést, amely szerint Beck lengyel külügyminiszter Németországba utazik, hogy megbeszélést folytasson Hitlerrel. A lap illetékes lengyel körökre való hivatkozással visszautasítja ezeket az állításokat és mindent, amit azokkal kapcsolatban hoztak.

Hír szerint a Népszövetség sok szélsőséges irányzatú főtisztviselője lemond tiszttségéről, mert ellentétbe jutott Avenol főtikkárral, aki a Népszövetség gyökeres átalakításán dolgozik. E főtisztviselők lemondása váltásigot idézhet elő a Népszövetség titkárságában.

Mértékadó politikai körökben kijelentik, hogy azok a külföldi sajtókban megjelent hírek, hogy Beck külügyminiszter találkoznék Hitler kancellárral, valamint azok a híresztelések, hogy Németország és Lengyelország között új szerződés kötéséről lenne szó, nem felelnek meg a valóságnak.

Durcsánzky miniszter, Sidor képviselő és Mach propagandafőnök Póstyénben meglátogatta Tuka Béla dr.-t. Tuka régi munkatársainak meghívására elhatározta, hogy rövidesen Pozsonyba megy, ahonnan 10 évvel ezelőtt a börtönbe vetették.

A Poporie, a szociáldemokraták lapja és a Humanité, a kommunisták lapja közli, a szociáldemokrata és kommunista párt összekötőbizottságának határozatát, amelyben Barcelona felé a francia spanyol határ azonnali és teljes megnyitását követeli és tiltakoznak az ellen, hogy Franco tábornok számára a hadviselőjogot bármilyen formában elismerjék.

A spanyol nemzeti csapatok főhadiszállásának jelentése szerint a köztársaságiak ellentámadást kíséreltek meg Cuesta de la Reina szakaszán a nemzetiek állásai ellen, de a köztársaságiak érzékeny veszteségek hátrahagyásával kénytelenek voltak visszavonulni. A köztársasági csapatok hadijelentése szerint a madridi harctéren az ellenség erős tüzéségi előkészítés után heves támadást intézett Galla magaslata ellen, a támadást azonban sikerült visszaverni.

VIGSZINHAZ MOZGO
A legizgalmasabb kalandorfilm a japán—kínai háborúból:
Veszélyes zóna
Főszereplők: Dolores Del Río, George Sanders, June Lang.
Borzalmas légitámadások!
Előadások : 5. 7. 9 órákor.
Vasárnap : 3, 5, 7, 9 ór kor.

Kína összeomlás előtt

A japán csapatok elfoglalták Szieninget, mely a hankau—kantoni vasutvonal mentén 70 kilométernyire Hankautól délre fekszik. A japán frontjelentés szerint a vasutvonal megszakításával elvágták a dél felé visszavonuló kínai csapatoknak az átkarolásból kivezető útját.

A délkinai japán hadvezetőséget képviselő több magasrangú japán hivatalos személyiség Honkongba érkezett, ahol felkereste az angol főkormányzót és az angol haderő főparancsnokát.

A japán konzulátus szócsöve közölte a sajtóval, hogy a japánok előnyomulása Délkinában kizárólag katonai természetű lépés, s célja a kínai visszavonulási vonalak elvágása. Japán mindenütt tiszteletben tartja az idegen jogokat és érdekeket a megszállt területeken.

A japán kormány november 3-án kiáltványt tesz közzé Japán kínai politikai tárgyában.

Ugy tudják, hogy ez a kiáltvány megerősíti, hogy Csangkaisek kínai tábornagy most már nem egyéb egyszerű zendülővezérnél és Tokiónak eltökélt szándéka, hogy semmiféle diplomáciai kapcsolatot nem tart fenn vele. A kiáltvány bejelenti azt is, hogy Japán az a célja, hogy az új Kínában bástyát építsen ki a bolsevizmus ellen.

Sir Robert Craigte tokiói angol nagykövet látogatást tett a japán külügyminisztériumban, ahol ötven óra hosszat tanácskozott Savata helyettes külügyminiszterrel. A tanácskozás a kínai angol érdekek és a Sand Piper angol ágyunaszád légi bombázásának ügye körül forgott. A külügyminisztérium szócsöve a washingtoni jegyzék ügyében hozzáintézet kérdésekre válaszolva kijelentette, hogy ma is fennáll az a megnyugtató, amelyet Ugaki tábornok a kínai amerikai érdekek oltalma tárgyában tett.

Az angol uralkodópár meglátogatta Bukarestet?

Károly román király londoni látogatása alkalmával a londoni román követséget és a bukaresti angol követséget nagykövetségi rangra emelik. Károly király egyébként meg fogja hívni az angol uralkodópárt Romániába. Az angol királyi pár bukaresti látogatására jövő év tavaszán kerülhet sor.

A Curentul értesülése szerint a román király mostani londoni látogatás idején széleskörű angol—román tárgyalások lesznek, amelyek megbeszélnek a két országot érintő kérdéseket, nevezetesen a politikai, gazdasági és tengerészeti kérdéseket. Valószínű, hogy Károly király a hivatalos látogatás után még néhány napig Angliában marad.

Káprázatos ünnepségek keretében ülte meg Róma a fasiszmus tizenhatodik évfordulóját

Róma pénteken nagy ünnepélyességgel ülte meg a Marcia su Roma 16. évfordulóját. A város valamennyi utcáját fellobogózták, az üzletek és a hivatalok zárva is maradtak.

Az ünnepségek Rómában a fasiszta forradalom halottaira való emlékezéssel kezdődtek. A Liotor palota kápolnájában gyászmise volt amelyen megjelentek a fasiszta párt országos vezetőségének tagjai és az ország főméltóságai. A mise végén Mussoliniért is imádkoztak.

Délelőtt fél 11 órákor a miniszterelnökségi palota előtt óriási méretű tömeggyűlést rendeztek.

Az ország minden részéből érkezett fasiszta alakulatok és a római nép teljesen megtöltötte a hatalmas teret. A fasiszta párt zászlaját a Liotor palotából díszes külsőségek között vitték a miniszterelnökségi palotához, ahol kitűzték az immár történelmivé vált erkélyre. A zászló mögött haladt Starace, a fasiszta párt főtikkára és az országos vezetősége, akiket a tömeg szünni nem akaró lelkes ünnepségekben részesített.

A zászló kitűzése után a folyton megújuló tapsviharak és éljenzések után ütemesen felhangzott a „Duce! Duce!”-kiáltás.

Ezalatt Starace miniszter, párttitkár átadta Mussolininak a fasiszta párt 1. számú pártigazolványát a fasiszta éra 17. évére. Mussolini ezután kiment a palota erkélyére és onnan a következő beszédet intézte a tömeghez:

— Bajtások! A politikai látóhatáron a derülés erősödik, egyre határozottabb és biztatóbb lesz. Mi, fasiszták azonban tovább menetelünk és tovább fogunk menni ugyanazzal a törhetetlen akarral, mint 1922-ben.

A Duce szavait a tömeg leirhatatlan lelkesedéssel fogadta és hosszú időn át eltette a fasiszmus vezéreit.

45086—1938 VI.

Hirdetmény

A m. kir. Földmivelésügyi Miniszter Ur megengedte, hogy Putnoki Jenő csepeli ecetgyáros bejelentett összeállítású füszerkeverékek izesített ecetkészítményt — az

54.600—1921 F. M. sz. rendelet különbeni érvénybentartásával „% os, füszerekkel izesített ecetkülönlegesség, gyártja Putnoki Jenő „Csepel” jelzés alatt hozzon forgalomba (69.824 1938. IV. C.)
Debrécen, 1938 október 20 án, Polgármester.

Hirdetmény

Felhívja a városi adóhivatal a házbirtokosokat, hogy a birtokukban levő házak után az 1939 évre szóló házbérbevallás ívet folyó hó 1 és 30 között terjedő időben a hivatalos órák alatt délelőtt 8—12 óra között a városi adóhivatal III. a. — kivetési osztályánál (I. em. 37 sz. helyiség, — Sas utca felőli lépcsőfeljárattal szemben) a következmények terhe mellett nyujtsák be. A bevalláshoz szükséges nyomtatvány uralpok ugyancsak a fent megjelölt hivatali helyiségben szerezhethők be az előállítási ár (10 bérleményig szóló 6 fillér, azon felüli nagyobb iv darabonként 12 fillér) megtérítése ellenében. Függyelmezeti a városi adóhivatal a házbérvallomási iv beadására kötelezett háztulajdonosokat, házhásonélvezőket, illetve zárgondnokokat, hogy a bevallási iv benyujtásának elmulasztása a kivetendő 1939 évi házadó utáni 5 százalékos, illetve 10 százalékos bírság előírását vonja maga után. A házbérvallomási ívet minden egyes, akár adómentes, akár adóköteles házról, valamint a bérbeadott, avagy ingyen átengedett (majoros) tanyaépületekről is külön külön kell kiállítani és beadni. A bevallási iv kitöltésénél — a helyiségek számának részletes beállításán és azok használója (bérlője) nevének foglalkozásának pontos feltüntetésén kívül — lényeges kellék, hogy abba az 1938 november hó 1-i állapot szerinti egész évre átszámított összeg bért (kézpénz, természetbeni vagy egyéb ellenszolgáltatás, béren felül külön kikötött közüzemi díjak, átalakítási költség stb) tulajdonosnál vagy ingyen átengedett helyiségeknél pedig annak egész évre átszámított haszonértékét még az érdekelt bérlő aláírása előtt pontosan beírja a kiállításért szintén felelős bevallást tevő.

Az üresen álló helyiségeket, még ha azok már előzőleg külön is be voltak írásban jelentve, — lehetőleg az előző évi bevallási iv sorzáma alatt feltétlenül be kell állítani és értékelni. Viszont a bevallási ivbe üresnek beállított bejegyzés a külön írásbeli bejelentést nem pótolja adótörles szemponyjából.
Debrécen, 1938, október hó 24.
Városi adóhivatal.

Vasárnap:
Shirley Temple, Victor Mac Langlen hatalmas világfilmje:
India lángokban
Kiserőműsor:
„Csavargás vadnyugaton”
Előadások : 3. 5. 7. 9 órákor,
Hétfőn, kedden:
Az elcsereált ember
Főszereplők : Kiss Ferenc, Dayka Margit, Mály Gerő, Vaszari Piri.
Előadások hétfőn: 5. 7. 9 órákor, kedden : 3. 5. 7. 9 órákor.
A november 1-i teljes bevételünk 10 százalékát „a Magyar a Magyarért” és a „Nemzeti repülőalapa” javára ajánljuk fel.

Esillag

MINDEN KÖRBE

VÁGÓ

FÉRFI RUHÁK ÉS NŐI KABÁTOK

PIAC ÉS SZÉCSÉNYI U. SAROK ~ TAKARÉKOSSÁG TAGJA ~

Véres incidens a cseh-lengyel határon

A Lengyel Távirati Iroda jelentése szerint a lengyel-cseh határon egyre ismétlődnek a csehi provokációk. Cseh rohamjárőrök járnak a határon és szakadatlanul összetűzést provokálnak a lengyel csendőrök, a lengyel határőrök, valamint a lakosság között. Csütörtök-

re virradó éjszaka a rychwald-michalkovitzai határjárónál a cseh terroristák kézigránátokat dobtak a lengyel határőrségre. A megelőző éjszaka ugyanennél az átjárónál két kézigránátot dobtak át a lengyel határőrség állásaiban.

Általános választások lesznek Angliában

A Daily Mail szerint bizonyos politikai körökben arról beszélnek, hogy még karácsony előtt általános választások lesznek. Chamberlain miniszterelnök tudvalevőleg kijelentette, hogy csak akkor választat ha úgy érzi, hogy kezdi elveszíteni hívei támogatását. Tekintet-

tel a müncheni egyezmény ellen elhangzott bírálatokra és a külpolitikai kérdésekkel kapcsolatos heves vitákkal, a konzervatív párt vezetői hajlanak ama felfogás felé, hogy tanácsos lenne, ha a kormány megbízatást kapna a nemzettől a közeljövőben követendő politikájá-

ra. Egyébként a Daily Mail és a Daily Express valószínűnek tartja, hogy Chamberlain miniszterelnök az újra összeülő házzal ismerteti majd felfegyverkezési és nemzeti szolgálati terveit és nemzeti egység létesítését fogja sürgetni.

Ennek a beszédének a hatásától teszik függővé további lépéseit. Nagyobbarányu kormányát szervezés sincs kizárva, Lord Hailsham

a titkos tanács elnöke, rövidesen lemond. Utóda lord Runciman lesz.

A csütörtökön bejelentett miniszteri kinevezések a sajtóban meglepetést, sőt némi csalódást keltenek, minthogy általánosságban arra számítottak, hogy a kormány összetételében jóval szélesebbkörű személyi változások történnek és ezzel kapcsolatban újabb állásokat is létesítenek a nemzetvédelem megszervezése keretében.

SZINHÁZ ZENE-MOZI

A SZINHÁZ MŰSORA:
Okt. 29 én szombaton délután a délutáni mérsékelt helyárral: „Legyen úgy, mint régen volt” és Este „Ide gyere rózsám”. Bérlet-szünet.
Vasárnap délután „Legyen úgy, mint régen volt”. Este „Ide gyere rózsám”.
Hétfőn: „Ide gyere rózsám” A) bérlet 4 sz.
Kedden: „Nem leszek hálátlan” B) bérlet 4 sz.

Ide gyere rózsám
Nagy siker mellett mutatta be a csokonai színház Dénes Gyula és Kamjonkay István operettjét az „Ide gyere rózsám”-at. A két cigány közt kialakult versengés nem új téma operett számára, de a darab szerzői ügyesen tüzdelik meg a sovány mesét hazafias motívumokkal és ez a mai időkre való tekintettel, természetesen maga után

vonja az elmaradhatatlan sikert.

A debreceni együttes játéka sokkal értékesebb a darabnál. Szabó Ernő cigánykirálya egyik legjobb alakítása ennek a sokoldalú, kiváló művésznek. Hamvay Lucy végképp beférközött a debreceni közönség szívében. A primadonna teljes mértékben rá is szolgált erre; egyik főerőssége ma debreceni társulatnak. Márkus Lajos mint színész és mint énekes egyaránt elsőrendű. Pogány Margit, Kondor Ily, Sugár Mihály, Bálint György, Horváth Ferenc és a többiek kisebb szerepeikben jók voltak. A kis Gaál Eva bátorsága, ügyes mozgása nagy tetszést kellett. A rendezés kitűnő. (s. p.)

Szívek csalogánya

Nagy siker mellett újította fel az Apolló mozgó Deanna Durbin nagy sikert elért remek filmjét a „Szívek csalogányát”. A gyönyörű hangú bájos kis fiatal filmszínésznő annyi bájjal és rutinnal játszik hogy az csoda. Ennek a filmnek a felújítása most is nagy közönséget vonzott.

HUNGÁRIA FILMSZINHÁZ

MA: ZARAH LEANDER
új diadalmas sikere:

Hazatérés

Sudermann világhírű drámájának grandiózus filmváltozata
Parádés szereposztás!

H i r a d ó

Előadások 5, 7 és 9 órákor
vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor

Az A P O L L Ó B A N

Ma, pénteken: Deanna Durbin
főszereplésével: a

Szívek csalogánya

vidám történet egy nagy színésznő kisleányáról, aki férjhez adta a mamáját

Kísérő: Vidám véstörvényesség
Előadások: 5, 7 és 9 órákor
vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor

